

VSNU

 vereniging van universiteiten
 association of universities
 THE NETHERLANDS

3 september 2015

NIEUWE STELSEL KANS VOOR VERSTERKEN KWALITEITSCULTUUR MET MEER EIGENAARSCHAP & MINDER ADMINISTRATIEVE LASTEN

Reactie universiteiten op visie minister Bussemaker toekomstige accreditatiestelsel

Minister Bussemaker wil het huidige accreditatiestelsel verbeteren door het vertrouwen te versterken, de kwaliteitscultuur een impuls te geven en de administratieve lasten terug te dringen. De VSNU is blij dat de minister onderkent dat de administratieve lasten van het huidige stelsel te hoog zijn en het stelsel meer uit moet gaan van vertrouwen. De minister start met een pilot voor instellingsaccreditatie die ze openstelt voor drie universiteiten en drie hogescholen in 2017 en eenzelfde aantal instellingen in 2018. Een pilot met instellingsaccreditatie is een belangrijke stap in de goede richting. De VSNU ziet graag dat de pilot opengesteld wordt voor alle universiteiten die mee willen doen.

Problemen binnen het huidige stelsel

- Personeel 'zucht' onder het huidige accreditatiestelsel vanwege een gebrek aan eigenaarschap en hoge administratieve lasten. Kwaliteitszorg wordt niet meer gevoeld als iets van de werkvloer zelf.
- Onderwijskwaliteit is gereduceerd tot afvinklijstjes. De beoordeling leidt tot publieke afstraffing in media en politiek en niet tot een vanzelfsprekende verbetering.
- Op opleidingsniveau is er te weinig ruimte voor een open gesprek onderling en met 'peers' over de inhoud en de vorm van het onderwijs, waardoor de verbeterfunctie in het huidige stelsel onvoldoende tot haar recht komt.

Uitgangspunt voor universiteiten

In haar brief somt de minister de uitgangspunten op voor een nieuw stelsel. Deze sluiten aan bij de uitgangspunten die de stuurgroep Accreditatiestelsel 3.0. (bestaande uit de VSNU, VH, ISO, LSVb, NVAO, NRTO en de Inspectie van het Onderwijs) hebben geformuleerd en die ook voor de VSNU leidend zijn:

- Het stelsel levert transparante informatie en garanties voor studenten, werkgevers en andere maatschappelijke actoren met betrekking tot de kwaliteit van opleidingen.
- De ervaren lasten worden substantieel verminderd.
- Meer ruimte voor vertrouwen
- Docenten, studenten en bestuurders ervaren meer eigenaarschap.
- Het draagvlak voor het stelsel blijft behouden.

Hoe kan dit vorm krijgen?

- Docenten, studenten en andere stakeholders, zoals werkgevers, dienen het gesprek aan te gaan over de doelstellingen, inhoud, vorm en beoogde resultaten van het onderwijs. Dat vereist een vrijer format dan nu het geval is.
- Uiteraard is het nodig dat de opleiding zich periodiek laat beoordelen door 'peers' van binnen en buiten de eigen universiteit. Het gesprek met deze kritische vrienden gaat over de kwaliteit van de opleiding en zou informatie moeten opleveren op basis waarvan de opleiding haar onderwijs verder kan verbeteren. Deze beoordeling wordt publiek gemaakt en besproken in de opleidingscommissies en andere relevante gremia binnen de universiteiten. Naast deze periodieke externe blik is er structureel aandacht voor onderwijskwaliteit. Dat gebeurt via formele in informele kanalen, zoals de opleidings- en examencommissie, de studievereniging, de studentenraad etc.
- Het instellingsbestuur is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de opleidingsgremia, voor het stelsel van beoordeling en de kwaliteit van het onderwijs. Het instellingsbestuur wordt periodiek beoordeeld op de wijze waarop het zijn verantwoordelijkheid waarmaakt. Dat kan door middel van instellingsaccreditatie.

Z.O.Z.

Welke wensen hebben universiteiten?

De universiteiten gaan graag aan de slag met de pilot instellingsaccreditatie: in onze ogen is dit de manier voor de vermindering van de ervaren administratieve lasten en het terugbrengen van het eigenaarschap op de plaats waar het hoort: bij studenten en docenten. We hebben op drie punten nog nadere wensen.

1. **Brede pilot.** De universiteiten zien de pilot als een uitgelezen kans om het interne kwaliteitszorgstelsel van medezeggenschapsraden en opleidingscommissies verder te versterken en het eigenaarschap van de werkvloer over de onderwijskwaliteit te verstevigen. Helaas kunnen er in totaal maar zes universiteiten meedoen, terwijl er veel meer universiteiten met de pilot willen starten. Alleen de instellingen die mee mogen doen aan de pilot kunnen zowel eigenaarschap als vermindering van de administratieve last op opleidingsniveau realiseren. Dat doet geen recht aan de docenten en studenten van de andere instellingen. Dat zal leiden tot weerzin tegen een nieuwe ronde van beoordelingen door de NVAO. De VSNU wil dat de pilot in principe toegankelijk is voor alle universiteiten die daaraan mee willen doen.
2. **Snelle besluitvorming.** Aangezien het nu onbekend is welke universiteiten mee mogen doen, weten universiteiten nog niet of zij zich moeten voorbereiden op een pilot instellingsaccreditatie, een instellingstoets of op uitgebreide opleidingsbeoordelingen. De eerste universiteiten moeten in 2016 beginnen met de voorbereidingen vanwege het aflopen van hun instellingsaccreditatie in 2017. Wij vragen ons af of de planning van het uitwerken van de pilot en het aanleveren van de benodigde gegevens door de universiteiten reeel is.
3. **Houd het simpel.** De voorwaarden waar universiteiten aan moeten voldoen om aan de pilot deel te nemen zijn bijzonder uitgebreid, waardoor de zekerheid voor deelname aan de pilot nog verder vooruit wordt geschoven. Het is een lange en omslachtige procedure die bestaat uit verschillende toetsen om te bepalen of je uiteindelijk deel mag nemen aan de pilot. Hiermee zullen de administratieve lasten eerder toe- dan afnemen. Het behalen van de instellingsaudit (ITK) uit het huidige accreditatiestelsel en een positief advies van de medezeggenschapsraad zouden de enige twee criteria moeten zijn om wel of niet in aanmerking te komen voor instellingsaccreditatie.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met **Bastiaan Verweij**, adviseur public affairs VSNU verweij@vsnu.nl of 06-43269755

